

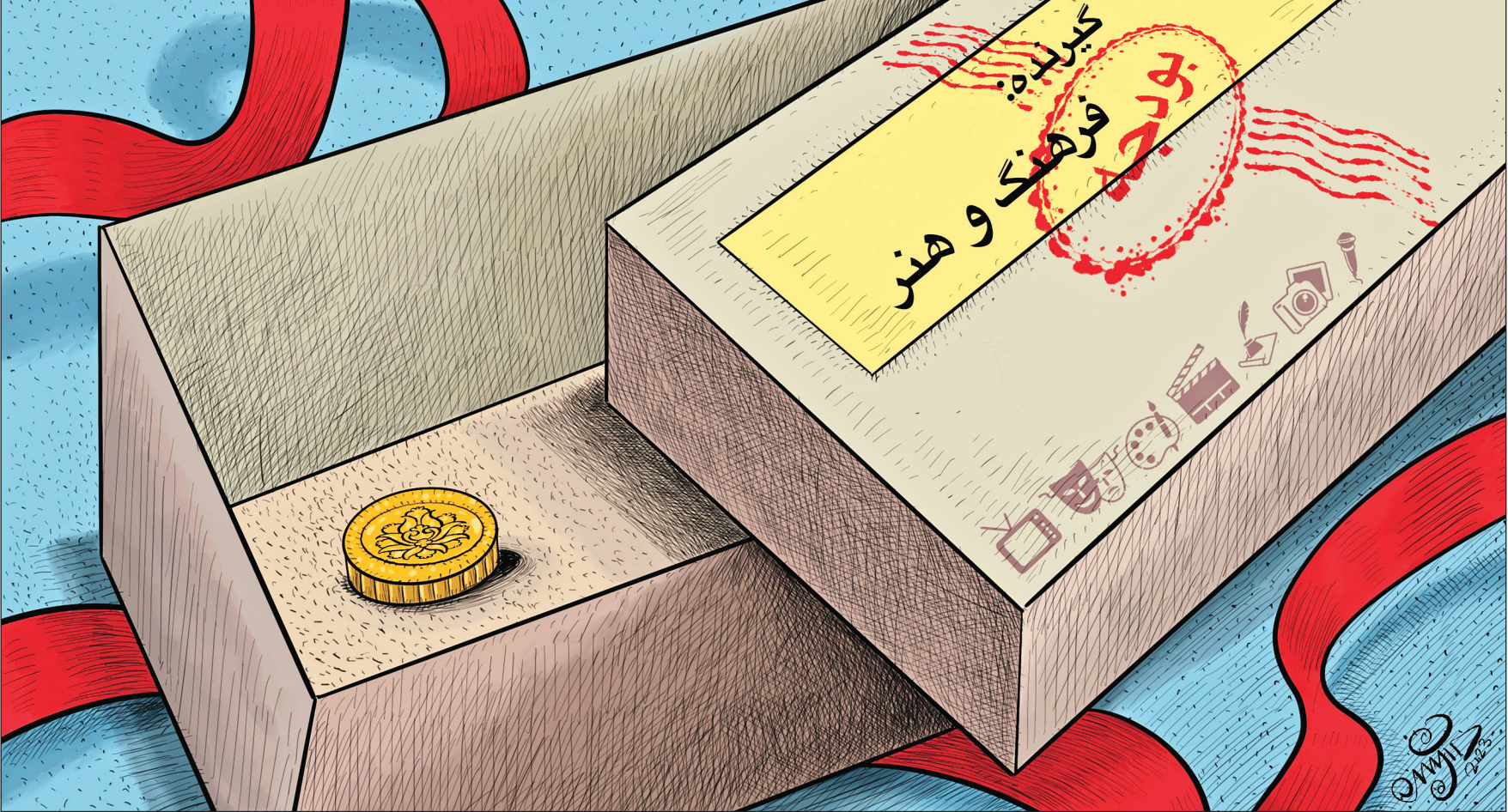
تحولات فرهنگی بودجه می‌خواهد

اقتصاد و فرهنگ ۲ بال رشد کشور هستند به فرهنگ کم توجهی می‌شود

۲۲

یکشنبه ۹ بهمن ۱۴۰۱ | ۷ رجب ۱۴۴۴ | سال سی‌ویکم | شماره ۲۰۲ ۸۷۰

همیشه در بودجه فرهنگ

فرهنگ در بودجه، فقیر است

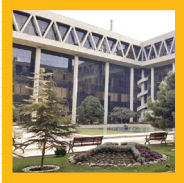
گفت‌وگو با محمدحسین نیرومند؛ مشاور هنری و سینمایی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی

گفت‌وگو **فهمه پناه آذر** روزنامه‌نگار

است و به دنبالش مخالفان و موافقان زیادی دارد. در این بودجه همیشه یک موضوع تکراری دیده می‌شود که ارتباطی به خط‌مشی سیاسی و گروه و احزاب ندارد؛ می‌توان گفت در هر دولتی هم تکرار می‌شود. این موضوع تکراری تخصیص بودجه به بخش فرهنگ و هنر است. بودجه‌ای که با توجه به تورم و افزایش هزینه‌های هر ساله کمتر بینش، سهم فرهنگ و هنر می‌شود و امسال هم تنها ۳ و نیم درصد بودجه به فرهنگ و هنر رسیده است.

محمدحسین نیرومند

باید از حوادث اخیر درس بگیریم محمدحسین نیرومند در دولت‌های نهم و دهم، مشاور هنری وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی بود، در دولت سیزدهم هم به‌عنوان مشاور هنری و سینمایی وزیر، در عرصه تصمیم‌گیری‌ها حضور دارد. نیرومند علاوه‌بر مدیریت انجمن سینمای انقلاب و دفاع‌مقدس، سابقه حضور در صداوسیما و رسانه‌ها را نیز دارد. وی درباره تخصیص بودجه به بخش فرهنگ و هنر می‌گوید: «۳۰بخت مهم مرتبط با حوزه فرهنگ خدمتتان می‌گویم، تا متوجه شوم چرا سیستم اجرایی کشور در همه این سال‌ها عنایت لازم را به اعتبارات فرهنگی نداشته‌است.» نیرومند در توضیح بیشتر با اشاره به وقایع چند ماهه گذشته از خسارت‌ها می‌گوید: «ششدهام خسارت مادی اغتشاشات اخیر حدود ۱۷ هزار میلیارد تومان برآورد شده‌است. یعنی تقریباً بیش از ۳ برابر بودجه وزارت فرهنگ و کمی کمتر از بودجه فرهنگی کشور. این تنها خسارت مادی است. خسارت شهدا و جانبازگان حوادث اخیر

تورمی که از بودجه جلوتر است

صدا و سیما با توجه به افزایش بودجه نمی‌تواند خود را با آن تطبیق دهد

۲۴

یکی از موضوعات بحث‌برانگیز این روزهای زمستان، لایحه بودجه است؛ بودجه‌ای که مانند هر سال در ماه‌های پایانی سال کهنه یکی از موضوعات روز مسئولان و سیاستمداران

در این زمینه غربی‌ها بودجه‌های زیادی را به‌منظور نفوذ فرهنگی به کشور مان اختصاص داده‌اند. درصد بودجه ما بین ۲ تا ۳ درصد بودجه کشور بوده‌است»

یک غفلت ۴۰ساله

مشاور وزیر همچنین از غفلت ۴۰ساله می‌گوید: «مسئله مهم دیگر اینکه این کالاهای فرهنگی هستند که فرهنگ را می‌سازند. متأسفانه در این زمینه ما یک غفلت ۴۰ساله داریم. چون اهمیت این موضوع را درست درک نکرده‌ایم لذا به تولیدکننده کالای فرهنگی نیز توجه چندانی نداشته‌ایم. تولیدکننده یا همان اهل فرهنگ و هنر مهم‌ترین عامل در این حوزه به‌شمار می‌آیند. من به‌عنوان یک مطلع خدمت‌تان عرض می‌کنم که اوضاع در این زمینه چندان مطلوب نیست. سهم جریان انقلاب در تولید آثار هنری چندان قابل‌قبول و مطلوب نیست.»

۳درصدی که بیشتر، صرف حقوق کارمندی‌شود نیرومند همچنین عنوان می‌کند: «از همین ۳درصد متأسفانه عمده بودجه، صرف هزینه‌های جاری و حقوق کارمندان اداری می‌شود و سهم کمی از آن به تولید کالاهای فرهنگی اختصاص می‌یابد. بنابراین نباید انتظار داشت که در این حوزه اتفاق فوق‌العاده‌ای رخ دهد. متأسفانه ساختار اداری بخش‌های اداری حوزه فرهنگ

اکثر بودجه این بخش را می‌بلعد و سهم ناچیزی به تولید فرهنگی اختصاص می‌یابد.»

نگاهی که باید اصلاح شود

یکی از مشکلاتی که نیرومند به آن اشاره می‌کند، نگاه مسئولان و نمایندگان فرهنگ است؛ وی در این‌باره یادآور می‌شود: «یک مشکل اساسی دیگر که باعث می‌شود مسئولان و نمایندگان مجلس چندان عنایتی به حوزه فرهنگ نداشته باشند این است که این عزیزان متولی اصلی فرهنگ را در کشور، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی می‌دانند در حالی‌که ساختار طراحی‌شده برای این وزارت‌خانه صرفاً مدیریت چند قالب هنری مانند سینما، تئاتر، موسیقی، هنرهای تجسمی و کتاب است. در حالی‌که نوع فعالیت‌ها تنها بخشی از حوزه فرهنگ است. فرهنگ، یک موضوع فرابخشی و ملی است. غفلت اساسی کشور از همین‌جا آغاز می‌شود.»

کمبود بودجه و فرهنگ عمومی

به‌گفته محمدحسین نیرومند آنچه‌ای که نبود و کمبود اعتبارات بیشتر خود را نشان می‌دهد در ارتباط یا فرهنگ عمومی است. وی می‌افزاید: «ارتقای فرهنگ عمومی یکی دیگر از غفلت‌های جدی نظام است. انسان در طول زندگی‌اش نیاز به آموزش مستمر دارد. سیستم آموزش رسمی مانند آموزش و پرورش یا دانشگاه ساختارهایی دارند که نمی‌توانند متکفل این بخش باشند. بنابراین ما باید برای آموزش عمومی فکر اساسی کنیم. تا جایی که من می‌دانم بخشی از آموزش‌های

نکته

نسبت مأموریت‌ها با بودجه منطقی نیست

محمدمهدی اسماعیلی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با بیان اینکه عزم خوبی در همه بخش‌ها به‌ویژه در مجلس وجود دارد تا گام‌های بلندی برای حل موضوعات فرهنگی برداشته شود، گفت: در تمامی این نقطه‌نظرات، همدلی قابل‌مشاهده بود تا تلاش شود که در جریان بودجه ۱۴۰۲ کمیسیون برنامه‌مساعدت‌کند و بتوان بودجه فرهنگی را ارتقا داد تا بخشی از مطالبات موجود را پاسخ دهیم. اسماعیلی درباره تنگناهای اعتباری وزارت فرهنگ و ارشاد در بودجه گفت: بین مطالبات، مأموریت‌ها و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با بودجه، نسبت منطقی وجود ندارد. به‌طور مثال سال ۸۵ اقتصاد کتاب حدود ۲۵۰ میلیارد بود و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ۸۰ میلیارد برای مدیریت کتاب در اختیار داشت. امسال این عدد ۸ هزار و ۵۰۰ شده، اما وزارت ارشاد ۴۰ میلیارد برای مدیریت حوزه کتاب در اختیار دارد که نقص است و باید توازن ایجاد شود.

■ ■ ■

عمل کرده‌اند.

شخصه به نهادهای دینی به بهانه بودجه

عضو کمیسیون اصل ۹۰مجلس گفت:عقدگشایی معاندان از نهادهای دینی و فرهنگی در دستور کار ضدانقلاب قرار گرفته‌است. «نهادهای «حوزه و روحانیت» به‌عنوان پشتوانه فکری و فرهنگی انقلاب در نوک پیکان این تهاجمات و عقده‌گشایی‌ها قرار دارد. حجت‌الاسلام حسن شجاعی، نماینده اهر، خرم‌رو و سلطانیه در مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه حوزه‌های علمیه هم نهاد آموزشی و فرهنگی هستند، گفت: باید بودجه کل مجموعه نهادهای فرهنگی و آموزشی با بودجه حوزه‌های علمیه مقایسه شود؛ در حالی‌که در صد بودجه اختصاص یافته بسرای کل حوزه‌های علمیه سراسر کشور، در حد عمومی و بحث مصرف درست و پرهیز از اسراف صحبت کرده‌اند. بسیار باعث شرمندگی است که ما یکی از مسرف‌ترین کشورهای در ارتباط با مصرف آب، برق و سوخت هستیم»؛ نیرومند همچنین می‌گوید: «حرف اصلی و آخر من این است که سرمایه‌گذاری اقتصادی برای امروز ایران تنها این نیست که کارخانه‌ها و زیرساخت اقتصادی را توسعه دهیم، بلکه لازم و ضروری است که هم‌زمان هزینه کنیم تا مردم درست زندگی‌کردن را درست مصرف کردن را بیاموزند. به‌عنوان یک آرزو می‌گویم، کی می‌شود که مدیریت اجرایی کشور و نمایندگان مجلس شورای اسلامی باور کنند که سرمایه‌گذاری روی انسان بهترین و عاقلانه‌ترین سرمایه‌گذاری است.»

■ ■ ■

تولید آثار هنری بودجه کافی می‌خواهد

کمک می‌کند و هم به نوعی مدیریت در بودجه ایجاد کرده است. تلاش مان را می‌کنیم سریال‌های «مسلمان فارسی» و «موسی(ع)». پیشرفت خوبی پیدا کردیم تا زودتر آماده بخش شوند. اما صداوسیما از ظرفیت‌های کشورهای دوست و همسایه که مشترکات فرهنگی زیادی با هم داریم غفلت نکند. با ساخت آثار مشترک فرهنگی و هنری، بحث دیپلماسی فرهنگی نیز محقق می‌شود. «وی خواستار بررنگ‌تر شدن برنامه‌های اقتصادی رسانه ملی شد و تأکید کرد که مسائل اقتصادی از اولویت‌های مردم و نمایندگان مردم در خانه ملت است و در رادبو و تلویزیون نیز باید بیش از این به آن پرداخته شود.

جمشید جعفر پور رئیس کمیسیون فرهنگی مجلس دهم

نگاه

بودجه فرهنگی به تأیید شورای انقلاب فرهنگی برسد

من در جریان جزئیات بودجه امسال نیستم اما با این فرض که بودجه اختصاصی فرهنگ افزایش پیدا کرده باشد، خیلی عالی است چون بودجه فرهنگ شامل تربیت بدنی، وزارت ارشاد، میراث فرهنگی، صداوسیما، سازمان تبلیغات اسلامی، شورای عالی انقلاب فرهنگی و حوزه‌های علمیه می‌شود.

بنا به تجربه می‌توانم بگویم که مشکل اصلی در نحوه مصرف این بودجه است؛ یعنی در اغلب موارد اهداف مشخص و دقیقی نه در خود یک دستگاه یا وزارت‌خانه و نه در مجموعه دستگاه‌ها وجود دارد که بگوییم سال ۱۴۰۲ اهداف‌گیری فرهنگی کشور این است و همه دستگاه‌ها هم‌راستا با هم بودجه‌های‌شان را صرف این هدف کنند. مشکل این است که مدیریت راهبردی بر دستگاه‌های فرهنگی اعمال نمی‌شود. با توجه به اینکه هر سال‌های مدیدی تجربه حضور در شورا را داشته‌ام، می‌توانم بگویم جایی مثل شورای عالی انقلاب فرهنگی که اصلاً با همین مأموریت تأسیس شده، سال‌ها این کار را انجام نداده است.

حالا شاید، با مدیریت جدید آقای خسروپناه، از این به بعد این کار انجام شود. اساس این است که همه دستگاه‌های فرهنگی برنامه‌های سال‌آتی‌شان را به تأیید شورای عالی انقلاب فرهنگی برسانند و آن وقت می‌شود در پایان سال یک جمع‌بندی انجام داد و دید که این دستگاه‌ها چقدر به وظایف‌شان عمل کرده‌اند.

منتها الان دستگاه‌ها به‌صورت متفرق و به تدبیر مدیرانشان فعالیت‌های‌شان را انجام می‌دهند که ممکن است انتها هم افزا نباشد، بلکه حتی ممکن است گاهی خنثی‌کننده یکدیگر باشد. در نهایت این وضع باعث می‌شود که بودجه فرهنگی کارایی و اثرگذاری لازم را نداشته باشد.

من هم در شورای عالی انقلاب فرهنگی بوده‌ام و هم در مجلس شورای اسلامی و روند کار هر دو نهاد را از نزدیک دیده‌ام. ما یک مشکل عمیق و موزن ساختاری داریم. بنا به آنچه فرموده حضرت امام (ره) و مقام معظم رهبری بوده، شورای عالی انقلاب فرهنگی مدیر و سیاستگذار کل فرهنگ کشور است.

در زمان ما پیشنهاد این بود که بخش سیاست‌های فرهنگی بودجه‌ها را در شورای عالی انقلاب فرهنگی تلاش کردیم. به این ترتیب که بگویند در سال ۱۴۰۲ این موارد جزو سیاست‌ها و هدف‌های فرهنگی ماست. بعد در مجلس این بودجه‌ها را در امتداد این سیاست‌گذاری اختصاص بدهند.

دستگاه‌های نظارتی، مثل دیوان محاسبات، در راستای همین سیاست‌هایی که در شورای عالی انقلاب فرهنگی دیده شده، بیایند در دستگاه‌ها حسابرسی کنند. ما در سال‌های ابتدایی دهه ۱۳۹۰ در شورای عالی انقلاب فرهنگی تلاش کردیم مجوز اینکه سیاست‌های برنامه‌های توسعه بودجه‌های سالانه در بخش فرهنگ از سوی دولت و مجلس به شورای عالی داده شود اما متأسفانه توفیقی پیدا نکردیم. همین باعث می‌شود که یکپارچگی و یکدستی فعالیت‌های فرهنگی و در نهایت اثرگذاری آن از میان برود.

یادداشت

غربت فرهنگ

ادامه از **صفحه اول** هنگام تدوین و تحویل

لایحه بودجه، اخباری از جزئیات بودجه منتشر می‌شود و طی آن جنجال‌های خبری علیه نهادهای فرهنگی، تبلیغی و حوزوی شکل می‌گیرد. در این بین وقتی مظلومیت نهادهای فرهنگی در ماجرای بودجه بیشتر نمایان می‌شود که کمتر از ۴درصد بودجه کل کشور به عرصه فرهنگ تعلق دارد! این در حالی است که رهبر فرزانه انقلاب، اختصاص بودجه فرهنگی امسال با نیازهای جامعه فرهنگی هنری کشور، امر از نیازهای جامعه فرهنگی و هنری کشور، امر از نیازهای هنرمندان در بخش‌های گوناگون سینمایی، تجسمی، موسیقی و... تأسیب درستی ندارد؛ البته نسبت به اولویت‌کننده مسائل معیشتی اول- قرار بدهیم و اگر درست فکر کنیم این به صرفه اقتصادی مملکت هم است، یعنی کشور زبان نخواهد کرد از اینکه ما بودجه بیشتر و امکانات بیشتر را به کارهای فرهنگی - به‌خصوص بخش فرهنگ آموزشی- متوجه کنیم؛ زیرا خود این برای آینده کشور تولید امکانات می‌کند.»

بیانات رهبری

در دیدار رئیس و اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی ۱۲آذر- ۱۳۶۸